

BU BENİM ESERİM PROJE ÇALIŞMASI HAKKINDA ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Ahmet Bolat
Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
ahmbolat@yahoo.com

Doç.Dr. Ahmet Bacanak, Amasya Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
ahmetbacanak@gmail.com

Yusuf Kaşıkçı
Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
kasikciyusuf@gmail.com

Yard.Doç.Dr.Salih Değirmenci
Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi
salih.degirmenci@amasya.edu.tr

Özet

Bu çalışma, “bu benim eserim” proje çalışmasına katılan öğrencilerin elde ettikleri kazanımları, kazanımlara engel olan durumları ve bu engellere çözüm yollarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yaklaşımının kullanıldığı bu çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme geliştirilmiştir. Geçmiş yıllarda bu benim eserim proje çalışmasına katılmış üç öğrenci ve bunların danışmanı olan iki öğretmenle görüşme yapılmıştır. Görüşmelerin analizinde NVIVO 9.0 programı kullanılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucu öğrencilerin bu çalışmalara katılarak bilimsel çalışmaların basamaklarını öğrendiği, sosyal yönden geliştiği, sorunlarla baş edebilme yeteneği kazandığı gibi çok çeşitli kazanımlar elde ettiği anlaşılmıştır. Bu kazanımların elde edilmesine ise sınav faktörünün, yarışma havası oluşturulması gibi çok çeşitli engellerin bulunduğu anlaşılmıştır. Bu engellere ise katılımcılar gözüyle çeşitli çözüm önerileri getirilmiştir. Yapılan değerlendirmede öğrencilerin proje çalışmalarından elde edeceği kazanımlara en büyük engelin ortaöğretime yerleştirme sistemi olduğu ve bu yerleştirmede kullanılacak puanda proje çalışmalarının da değerlendirilmesi gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Proje, Kazanımlar, Engeller, Çözümler.

THE VIEWS OF TEACHERS AND STUDENTS ABOUT PROJECT OF “THIS IS MY WORK”

Abstract

This Project has been carried out with the aim of determining acquisitions of students who participated in “This is My Work Project Competition”, the situations hindering the acquisitions and finding solutions to these obstacles. Qualitative research approach is used in this study and semi-structured interview has been developed as a data collection tool. Three students who had participated in “This is My Work Project Competition” in the past years and their two teacher counsellors were interviewed. The program of NVIVO 9.0 was used to analyze the interviews. As the result of the work done, it has been understood that the students obtained various acquisitions such as learning the steps of scientific studies, developing socially, gaining the ability to cope with the problems by participating in the study. It has also been understood that there are various obstacles to obtain the acquisitions like the factor of exam or competition atmosphere. And variety of solutions are suggested for these obstacles by participants. In the evaluation, it has been understood that the biggest obstacle for acquisitions that students will obtain from project works is the placement system to high-

school. In addition to this, it has been suggested that both project works and exam scores should be considered in determining placement scores.

Key Words: Project, Acquisitions, Obstacles, Solutions.

GİRİŞ

Günümüzde eğitim sistemimizde esas amaç, öğrencilere hazır bilgileri vermekten daha çok bilgiye ulaşma becerilerini kazandırmak olmalıdır. Bu ise, üst düzey zihinsel süreç becerileriyle olur. Diğer deyişle bilgiyi ezberlemesi yerine kavrayarak öğrenmesini, karşılaşılan problemleri çözebilme ve bilimsel yöntem süreç becerilerini gerektirir.

Fen dersleri bu becerilerin kazandırıldığı derslerin başında gelir. Bu dersler bireylerin içinde yaşadıkları çevreyi ve evreni bilimsel yönden ele alıp incelemelerini amaçlar. Onların yaşama daha kolay uyum göstermeleri içinde buldukları çevreyi çok iyi gözlemlenmelerine ve olabildiğince durumlar arasında neden – sonuç ilişkilerini kurarak sonuç elde etme yöntemlerini öğrenmelerine bağlıdır. Bu bakımdan öğrenciler fen derslerinde çevrelerini bilimsel yöntemlerle inceleyerek olay ve durumlar karşısında tarafsız düşünme ve doğru kararlar verme alışkanlığını kazanmalıdırlar. Bu da onların çevresine, ailesine ve kendilerine faydalı olmalarını sağlar.

Bu bağlamda ülkemizde 2005 yılından itibaren ülke çapında ilköğretim öğrencilerine yönelik “Bu Benim Eserim Matematik ve Fen Bilimleri Proje Çalışması” gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmanın MEB tarafından yayınlanan kılavuzunda çalışmanın hedefleri şu şekilde sıralanmaktadır:

- * Öğrencileri, temel bilimler olan matematik ve fen bilimleri alanlarında yaratıcılığa teşvik etmek,
- * Öğrencilerin gizli kalmış yeteneklerinin desteklenerek geliştirilmesine ortam hazırlamak,
- * Öğrencilerin, çalışmalarında bilimsel düşünce, yöntem ve teknikleri kullanarak bilgi ve beceri kazanmalarını sağlamak,
- * Ülkenin geleceğini yönlendirecek, bilimsel alanlarda özgün ve farklı düşünceler ortaya koyabilen, öz güveni gelişmiş bireyler yetiştirilmesine katkıda bulunmaktır.(MEB,2012)

Bu organizasyonun işleyişi şu şekildedir: Bu “Benim Eserim” proje çalışması ilköğretim öğrencilerine yönelik olarak fen ve matematik alanında düzenlenir. Çalışmaya resmi ve özel ilköğretim okullarının 6.,7., ve 8. sınıf öğrencileri en fazla iki kişi olacak şekilde başvurabilir. Başvurular Eylül ayında başlayıp Ocak ayı sonunda tamamlanır. Çalışmayı yapan öğrencilerin danışman öğretmenleri proje ile ilgili raporu web ortamında kaydeder. Web ortamında kayıt formuna proje ile ilgili en az bir resim kaydedilir. İsteğe bağlı olarak video görüntü de kaydedilebilir. Çalışmalar kayıt çıktısı üzerinden il milli eğitim müdürlükleri bünyesinde oluşturulan il çalışma grubu tarafından değerlendirilerek onaylanır. Onaylanan projeler bölge çalışma grubu tarafından değerlendirilerek uygun görülen çalışmaları bölge merkezi illerin bünyesinde oluşturulan bölge bilim kuruluna sunar. Bölge bilim kurulu bu çalışmalardan uygun gördüğü çalışmaları bölge sergisine davet eder. Sergiye davet edilen çalışma sahibi öğrenci ve danışman öğretmenleri bölge merkezi olan şehirde üç gün ağırlanır. Burada öğrenci sergiyi gezen ziyaretçilere projesini anlatır. Sergi sırasında bölge bilim kurulunu oluşturan akademisyenler proje sahibi öğrencilerden yüz yüze proje çalışması hakkında bilgi alır. Daha sonra yaptıkları değerlendirmeler sonucu bazı projelerin Türkiye finaline katılmasına karar verir. Ödül töreniyle katılımcılara belgeleri ve çeşitli hediyeler verilir. Türkiye finaline toplam yüz tane proje katılmaya hak kazanır. Bu proje sahibi öğrenciler ve danışman öğretmenleri üç gün boyunca Ankara’da ağırlanır. Burada da yine sergiyi gezen ziyaretçilere projelerini anlatırlar. Bu sergi sırasında merkez bilim kurulunu oluşturan akademisyenler öğrencilerin projelerini yüz yüze görüşerek değerlendirirler. Değerlendirmeleri sonucu ilk 50 projeyi belirlerler. İlk 50’ye giren proje sahibi öğrencileri daha iyi hediyelerle olmak koşuluyla tüm öğrencilere ödül verilir. Ayrıca danışman öğretmenleri de ödüllendirilir.

Çeken 2010 yılı itibarıyla son altı yılda bu çalışmada final sergisine katılmaya hak kazanan biyoloji projelerinden, ilköğretimde müfredat dışı proje konularını içerik analizi yoluyla ele almıştır (Çeken,2010). Yine Çeken 2006-2011 yılları arasında final sergisine katılan projelerden program dışı kimya konularını içerik analizi yoluyla ele almıştır (Çeken,2012). Çeken “Bu Benim Eserim” öğrenci projelerinin okul türü bakımından değerlendirilmesini

içerik analizi yöntemiyle ele almıştır(Çeken,2010). Sülün, ve arkadaşları “proje yarışmasının öğrencilerin fen ve teknoloji dersine olan tutumlarına etkisi ve öğretmen Görüşleri” (2009) adlı çalışmada Ege Bölgesi pilot illerinde (İzmir, Manisa, Muğla) “İlköğretim (6., 7.ve 8. sınıf) matematik ve fen bilimleri proje yarışması”na fen bilimleri alanından katılan öğrencilerin fen ve teknoloji dersine ilişkin görüş ve tutumlarıyla birlikte öğretmenlerin de görüşlerini tespit etmiştir. Bu amaçla öğrenci tutumları ile onların cinsiyet, fen ve teknoloji dersi notu, proje yarışmasına katılmalarındaki etken, fen ve teknoloji laboratuvarında deney yapma sıklıkları, projeye katıldıkları okulun niteliği ve sınıf düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığı sorularına cevap aramıştır(Sülün,Ekiz ve Sülün,2009). Ayrıca Küfrevioğlu ve arkadaşları yaptıkları çalışmada TÜBİTAK ortaöğrenim öğrencilerine yönelik yapılan Proje ve Beceri yarışmalarında elde edilen kazanımlar ve karşılaşılan sorunlarla ilgili çalışma yapmıştır (Kührevioğlu,Baydaş ve Göktaş,2011).

Bu benim eserim proje çalışması ulusal düzeyde gerçekleşen, öğrencilerin kendi çabalarıyla ürün ortaya çıkararak öğrenmelerini sağlayan önemli bir organizasyondur. Bu yıl 7. kez düzenlenecektir. Bu da bu organizasyonun daha yeni bir organizasyon olduğunu gösteriyor. Bu çalışmaların öğrencilerin sonraki yaşantılarına kattığı katkıların bilmek son derece önemlidir. Ayrıca bu katkıların önündeki engeller de net bir şekilde ortaya konulmalı ve bunların önüne geçecek çözümler hayata geçirilmelidir. Bu durumda bu benim eserim proje çalışması daha etkili daha anlamlı olacaktır. İşte bu çalışma bu benim eserim proje çalışmasına katılan öğrencilerin elde ettiği kazanımları, yaşadıkları sıkıntıları ve çözüme yönelik önerilerini birinci ağızdan ortaya koymasından önemlidir.

Bu çalışma, bu benim eserim proje çalışmasına katılan öğrencilerin elde ettikleri kazanımları, kazanımlara engel olan durumları ve bu engellere çözüm yollarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda bu çalışmanın problemini “Bu benim eserim proje çalışmasındaki öğrenci kazanımları hakkında öğretmen ve öğrenci görüşleri nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır. Çalışmanın alt problemleri ise aşağıda verilmiştir:*

İlköğretimde proje çalışması yapan öğrencilerin elde ettikleri kazanımlar nelerdir?

* İlköğretimde proje çalışması yapan öğrencilerin elde edeceği kazanımlara engel olan faktörler nelerdir?

* Kazanımları engelleyen durumları ortadan kaldırmaya yönelik çözümler nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu benim eserim proje çalışmasına katılan öğrencilerin elde ettikleri kazanımları inceleyen bu çalışma nitel bir çalışmadır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim farkında olunan ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanmaktadır (Çepni,2010). Olgularla günlük yaşantıda sık sık karşılaşılsa da bu tanışıklık onların tam olarak anlaşıldığı anlamına gelmez. İnsanlara tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda tam anlamının kavranamadığı olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgu bilim iyi bir araştırma zemini oluşturmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini önceki yıllarda bu benim eserim proje çalışmasına Amasya ilinden katılmış öğrenciler ve danışman öğretmenleridir. Araştırmanın örneklemini ise önceki yıllarda bu benim eserim proje çalışmasına Amasya ilinden katılmış olan üç öğrenci ve bunların danışmanı olan iki öğretmen oluşturmaktadır. Örnekleme yer alacak öğrenci ve öğretmenlerin belirlenmesinde araştırmanın amacına uygun olarak amaçlı örnekleme yöntemlerinden olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemindeki temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Buradaki amaç ve ölçüt bu benim eserim proje çalışmasına katılıp, en az bölge sergisine katılma şartıdır.

İlköğretim düzeyinde çoğu özel kurumlar tarafından gerçekleştirilen çok sayıda proje yarışması vardır. Bu çalışma sadece MEB tarafından düzenlenen Bu Benim Eserim proje çalışmasına katılan öğrencileri kapsar. Bu çalışmada geçmiş yıllarda proje çalışmasına katılmış öğrenciler ele alınmıştır. Bu öğrencilerin de en az bölge sergisine katılmış olmalarına dikkat edilmiştir. Çalışma yapıp da yukarıda anlatılan çalışmanın işleyişinde bölge sergisinden önce elenen öğrenciler değerlendirmeye alınmamıştır.

Araştırmada yer alacak öğrenciler A, B, C olarak öğretmenler ise D, E şeklinde kodlanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Olgu bilim araştırmalarında en yaygın kullanılan veri toplama aracı görüşmedir. Görüşme, en az iki kişi arasında sözlü olarak sürdürülen bir iletişim sürecidir. Görüşmeler amaçlı söyleşilerdir (Büyüköztürk ve diğerleri,2012). Ayrıca, görüşme insanların gerçeğe ilişkin algılarına, anlamlarına, tanımlamalarına ve gerçeği inşa edişlerine vakıf olmanın iyi bir yolu (Soylu, 2011) ve başkalarını anlamak için kullanılan en güçlü yöntemlerden biridir (Punch, 2005). Bu çalışmada öğrenci ve öğretmenlerin düşüncelerinin ortaya çıkarılması amaçlandığı için nitel veri toplama yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi özel bir konuda derinlemesine soru sorma, anlaşılmayan durumlarla ilgili tekrar soru sorarak durumu daha açıklayıcı hale getirip cevapları tamamlama fırsatı sunar (Çepni, 2010).

Bu çalışmada öğrencilerin bu çalışmada elde ettikleri kazanımları, bu kazanımların elde edilmesini olumsuz etkileyen engeller ve engellere yönelik çözüm önerilerini öğrenmek amacıyla 10 sorudan oluşan bir görüşme formu geliştirilmiştir.

Veri Analizi

Öncelikle örnekleme oluşturan bireylerle önceden hazırlanmış plan çerçevesinde görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler, kullanım amacı görüşmecilere söylenerek, bireylerin izinleri dahilinde görüntülü ve sesli kayıt altına alınmıştır. Daha sonra ses kayıtları metin olarak bilgisayar ortamına oradan da nitel analiz yapma imkanı tanıyan NVivo 9.0 programına aktarılmıştır. NVivo yazılı dökümanların, video kayıtlarının, ses kayıtlarının, görsellerin analizinde kullanılan bir programdır. Birbiri ile ilişkili birçok bilgi ve dökümanı organize edilmesine ve yönetilmesine yardımcı olur. NVivo ile kodlama yapma, tema oluşturma, sınıflandırma, verileri ve dökümanları ilişkilendirme, dipnot ve yorum yapma, veri ve sonuçları görselleştirme, doküman ve verilerde arama ve sorgulama yapma ve paylaşma yapılabilir. NVivoda üretilen her döküman diğer uygulamalara ihraç edilebilir.

Bu çalışmada da görüşme metinleri Nvivo 9.0 yardımıyla kodlanmış ve bu kodlar kazanım, engeller ve çözüm adında üç ana tema altında toplanmıştır. Kodlardan faydalanılarak matrix tabloları oluşturulmuştur. Bu sayede hangi katılımcının, hangi konuya kaç defa vurgu yaptığı anlaşılmıştır. Ayrıca kodlardan faydalanılarak modeller geliştirilmiştir.

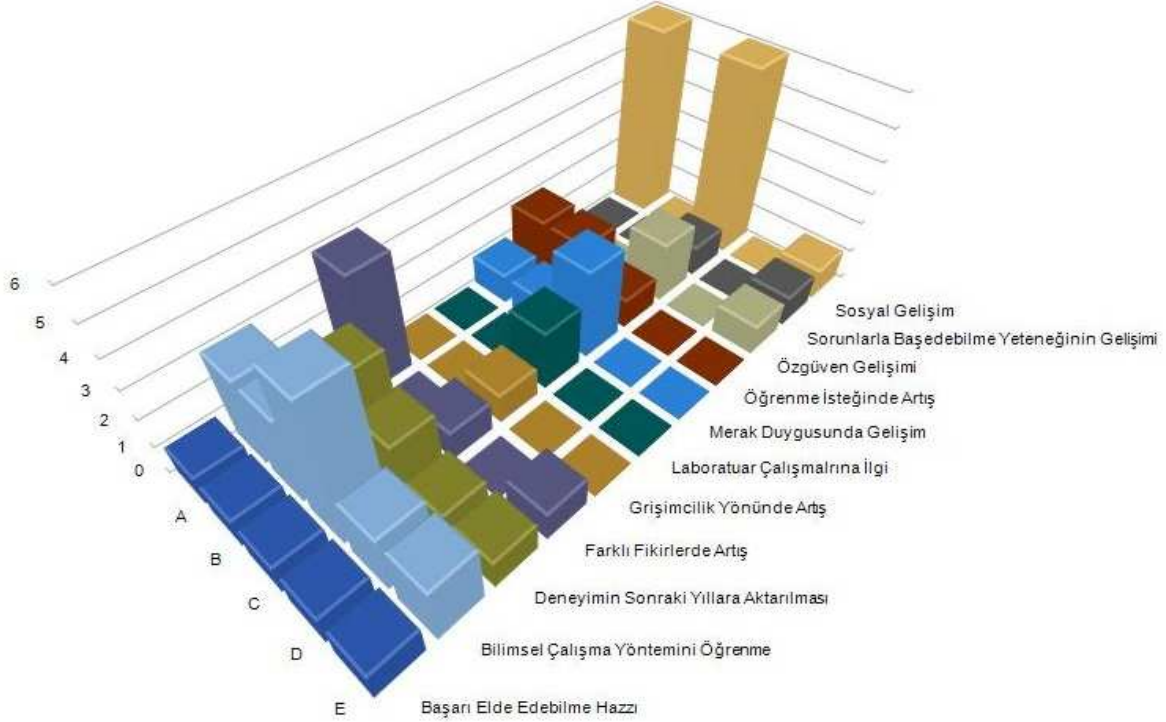
BULGULAR

Görüşmecilere birinci alt probleme uygun olarak sorular sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplar sonucu yapılan analizin çıktıları aşağıdaki gibidir.

Tablo1: Katılımcıların kazanım türlerine değinme sayıları

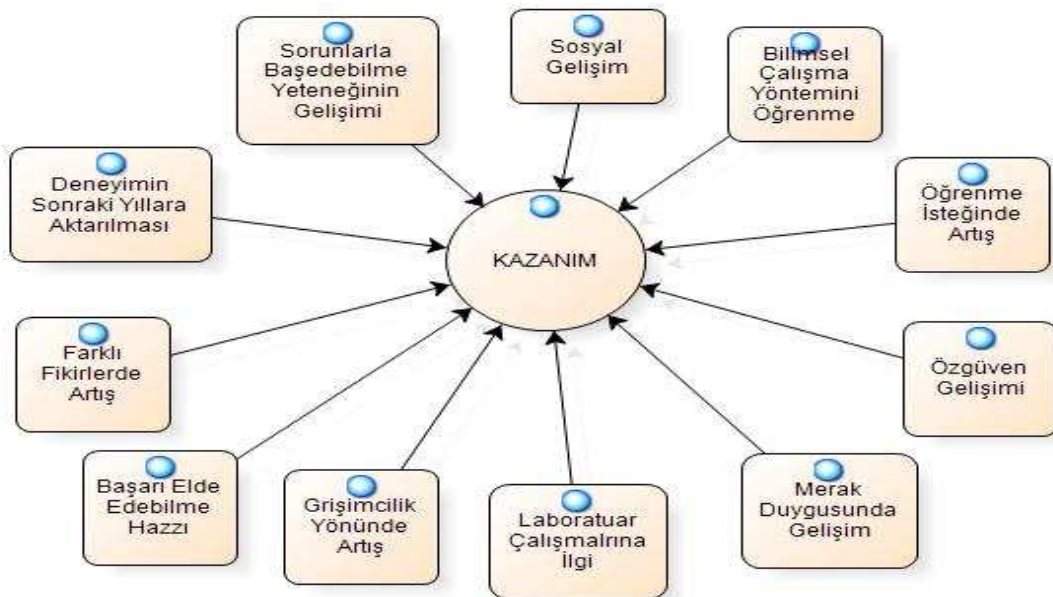
Kazanım Türleri	Görüşmecilerin Konulara Değinme Sayıları					Toplam
	A	B	C	D	E	
1 : Başarı Elde Edebilme Hazzı	1	1	1	1	1	5
2 : Bilimsel Çalışma Yöntemini Öğrenme	3	3	5	2	2	15
3 : Deneyimin Sonraki Yıllara Aktarılması	1	3	2	1	1	8
4 : Farklı Fikirlerde Artış	4	0	1	0	1	6
5 : Girişimcilik Yönünde Artış	0	0	1	0	0	1
6 : Laboratuar Çalışmalarına İlgi	0	0	2	0	0	2
7 : Merak Duygusunda Gelişim	1	1	3	0	0	5
8 : Öğrenme İsteğinde Artış	2	2	1	0	0	5
9 : Özgüven Gelişimi	0	0	2	0	1	3
10 : Sorunlarla Baş edebilme Yeteneğinin Gelişimi	0	0	1	0	1	2
11 : Sosyal Gelişim	6	0	6	0	1	13

KAZANIM - Results Preview

Grafik 1: Katılımcıların değindikleri kazanım türleri

Yukarıdaki Tablo 1 ve Grafik 1 incelendiğinde öğrencilerin proje çalışmalarından elde ettikleri en önemli kazanımların bilimsel çalışmaların basamaklarını öğrenmek, sosyal yönden olumlu anlamda gelişim, elde ettikleri deneyimleri sonraki yıllarda proje çalışmalarında ya da diğer alanlarda kullanmak, farklı fikirlerde artış yani değişik bakış açıları kazanma, başarı elde edebilme hazzını yaşama, merak duygusunda gelişim, öğrenme hızında artış olduğu görülür. Bunun dışında girişimcilik yönünde artış, laboratuvar çalışmalarına ilgi artışı, özgüven gelişimi, sorunlarla baş edebilme yeteneğinin gelişimi şeklinde kazanımlar olduğu görülür. Öğrencilerin elde ettiği kazanımlara yönelik kodlardan oluşan modelleme aşağıda sunulmuştur.

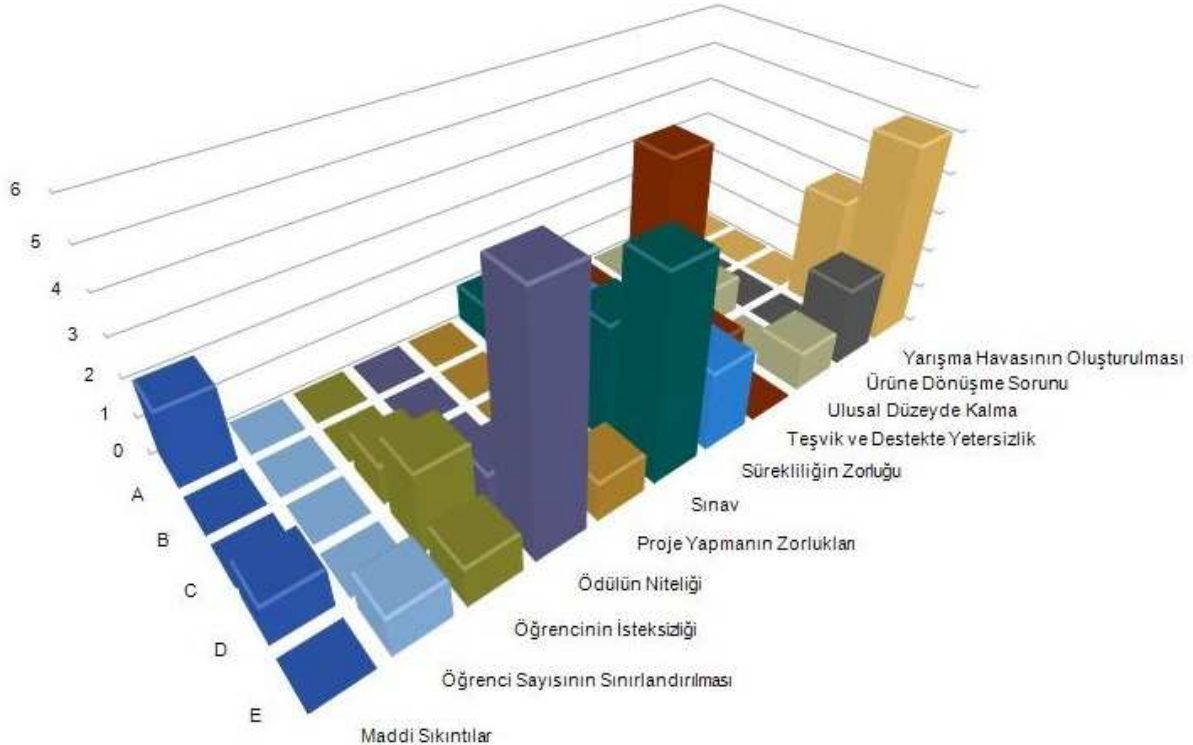

Model 1: Katılımcıların kazanımlara yönelik görüşlerinden oluşan modelleme

Görüşmecilere ikinci alt probleme uygun olarak sorular sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplar sonucu yapılan analizin çıktıları aşağıdaki gibidir.

Tablo 2: Katılımcıların Engellere değinme sayısı

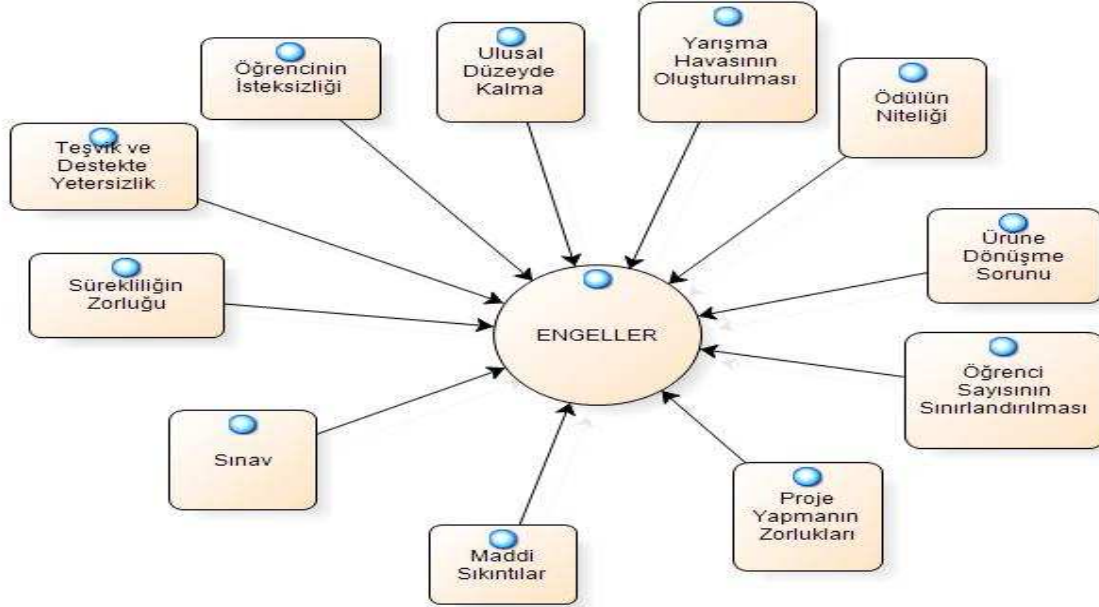
Engel Türleri	Görüşmecilerin Konulara Değinme Sayıları					
	A	B	C	D	E	Toplam
1 : Maddi Sıkıntılar	2	0	0	1	0	3
2 : Öğrenci Sayısının Sınırlandırılması	0	0	0	0	1	1
3 : Öğrencinin İsteksizliği	0	0	1	2	1	4
4 : Ödülün Niteliği	0	0	0	1	6	7
5 : Proje Yapmanın Zorlukları	0	0	0	0	1	1
6 : Sınav	1	1	1	3	5	11
7 : Sürekliliğin Zorluğu	0	1	1	0	2	4
8 : Teşvik ve Destekte yetersizlik	0	0	5	1	0	6
9 : Ulusal Düzeyde Kalma	0	0	1	0	1	2
10 : Ürüne Dönüşme Sorunu	0	0	0	0	2	2
11 : Yarışma Havasının Oluşturulması	0	0	0	3	5	8

Grafik 2: Katılımcıların engellere değinme sayıları

Tablo 2 ve Grafik 2 incelendiğinde proje çalışmalarından elde edilen kazanımlara karşı en önemli engellerin; orta öğretime geçişte yapılan sınava hazırlık çalışmalarının, bu çalışmaların yarışma havasına sokularak amacından saptırılması, sergilerde verilen ödüllerin niteliğinin öğrencilerde farklı beklentiler yaratması, çalışma

yapan ve yapacak olan öğrencilere teşvik ve desteklerin yetersiz oluşu olduğu görülür. Bunun dışında maddi sıkıntıların, çalışmaya katılan öğrenci sayısının sınırlı oluşu, öğrencilerin isteksizliği, proje yapmanın zorlukları, sürekliliğin zorluğu, bu benim eserim proje çalışmasının ulusal düzeyde kalması, öğrencilerin çalışmalarının ürüne dönüştürülmemesi şeklinde engeller vardır. Katılımcıların proje çalışmalarından elde edilecek kazanımlara engeller konusundaki görüşlerinin kodlanması sonucu oluşan model aşağıda sunulmuştur.

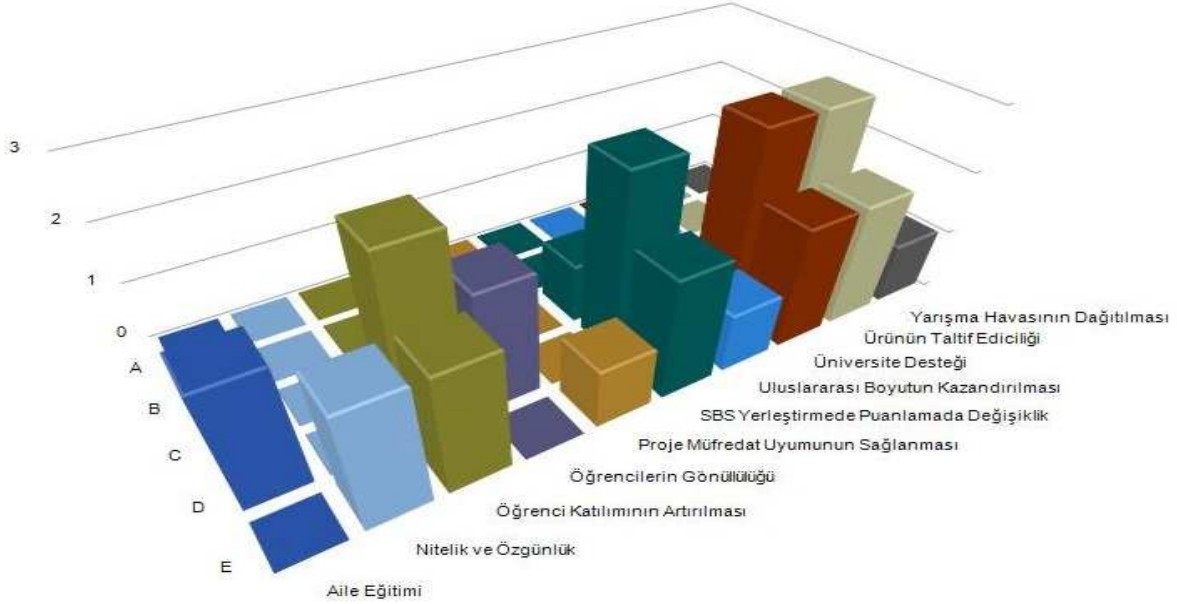
Model 2: Katılımcıların engellere yönelik görüşlerinden oluşan modelleme

Görüşmecilere üçüncü alt probleme uygun olarak sorular sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplar sonucu yapılan analizin çıktıları aşağıdaki gibidir.

Tablo 3: Katılımcıların çözüm önerilerine yönelik görüşleri

Çözüm Türleri	Görüşmecilerin Konulara Değınme Sayıları					
	A	B	C	D	E	Toplam
1 : Aile Eğitimi	0	0	0	2	0	2
2 : Nitelik ve Özgünlük	0	0	0	0	2	2
3 : Öğrenci Katılımının Artırılması	0	0	0	3	2	5
4 : Öğrencilerin Gönüllülüğü	0	0	0	2	0	2
5 : Proje Müfredat Uyumunun sağlanması	0	0	0	0	1	1
6 : SBS Yerleştirmede Puanlamada Değişiklik	0	0	1	3	2	6
7 : Uluslararası Boyutun Kazandırılması	0	0	1	0	1	2
8 : Üniversite Desteđi	0	0	0	3	2	5
9 : Ürünün Taltif Ediciliği	0	0	0	3	2	5
10 : Yarışma Havasının Dağıtılması	0	0	0	0	1	1

ÇÖZÜM - Results Preview

Grafik 3: Katılımcıların çözüm önerilerine yönelik görüşleri

Tablo 3 ve Grafik 3 değerlendirildiğinde katılımcıların çözüme yönelik görüşlerinden bu organizasyonun etkililiğine yönelik en önemli çözüm önerilerinin; SBS sonucunda yerleştirmede kullanılan puanlamada değişiklik yapılması, ürünün taltif ediciliği yönünün artırılması, üniversitelerin proje yapım aşamalarına etkin şekilde destekte bulunması, öğrenci katılımının artırılması olduğu görülür. Bunun dışında diğer önerilerin; aile eğitimi, yapılan projelerde nitelik ve özgünlüğün daha çok ön plana çıkarılması, öğrencilerin gönüllülüğü için gerekli rehberlik çalışmalarının yapılması, proje çalışmaları ile okullarda uygulanan müfredatın uyumunun sağlanması, organizasyona uluslararası boyutun kazandırılması, suni olarak oluşturulan yarışma havasının dağıtılması olduğu görülür. Katılımcıların bu çalışmalardan elde edilecek kazanımların etkisini artırabilmek için öne sürdükleri çözümlerinden oluşan modelleme aşağıda sunulmuştur.

Model 3: Katılımcıların çözüm önerilerinden oluşan modelleme

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu benim eserim proje çalışmasına katılan öğrencilerin elde ettikleri kazanımları inceleyen bu araştırmanın birinci alt problemine yönelik yapılan analiz sonuçlarına göre; öğrenciler bu çalışmalar sayesinde bilimsel çalışmaların basamakları olan (Kaptan ve Korkmaz,2001) problemi hissetme, gözlem, kaynak taraması, hipotez kurma, kurulan hipotezleri test etme, çalışmayı sonuçlandırma ve paylaşma şeklindeki basamaklarını yaparak ve yaşayarak öğrenebilmektedirler. Bu elde ettikleri kazanımları da sonraki yıllara tecrübe olarak aktarabilmektedirler. Yapılan içerik analizi sonucu örnekleme temsil eden öğrencilerin sonraki yıllarda da çeşitli bilimsel çalışmalar içerisinde yer aldıkları anlaşılmaktadır. Bu süreçte gerçekleştirilen deneyler onların laboratuvar çalışmalarına ilgi duymalarına neden olmaktadır. Bu çalışmalarda bulunan öğrenciler proje uygulama sürecinde çok farklı meslek grubuna sahip insanlarla iletişime geçmektedir. Bu durumun onların girişimcilik yönlerinin gelişimine yardım edeceği söylenebilir.

Öğrenciler katıldıkları sergilerde farklı yörelerden farklı kültürlere sahip öğrencilerle ve öğretmenlerle tanışmaktadırlar. Bu durumun da yeni arkadaşlıklar edinmelerine ve sosyalleşmelerine katkıda bulunacağı düşünülebilir. Bununla birlikte katıldıkları sergilerde gördükleri diğer projeler öğrencilerin yeni bakış açıları geliştirmelerine ve de yeni proje fikirleri üretebilmelerine yardımcı olmaktadır. Ayrıca projelerde elde ettikleri başarılar akranları arasında belli bir saygınlığa kavuşmalarına da sebep olabilmektedir. Bu da öğrencilerin özsaygının gelişimine önemli katkılar sağlayabileceğini düşündürmektedir.

Öğrencilerin bir ürün ortaya koymaları, başarı elde edebilmeleri, okul ya da yerel yöneticiler tarafından ödüllendirilmeleri bu öğrencilerde başarı elde edebilme mutluluğunu yaşamalarına neden olmaktadır. Bu durum ise öğrencilerin özgüvenleri artırmaktadır. Ayrıca öğrencilerin aldıkları bu ödüller ve övgüler onların öğrenme isteğinde ve merak duygusunda artışa neden olabileceği söylenebilir.

Proje çalışmalarının öğrencilere önemli bir katkısı da bilimsel bir çalışma yapan öğrencilerin süreç içerisinde bir takım sorunlarla karşılaşması nedeniyle öğrencilerin sorunlarla baş edebilme becerisi kazanmalarına yardım etmesidir. Bu durum öğrencilerin sosyal yaşamlarında da sorunlarla baş edebilme yeteneğinin gelişmesine katkıda bulunabileceği söylenebilir (Kubinova, Novotna ve Littler, 1998; Küfrevioğlu, Baydaş ve Gökteş, 2011) Problemin ikinci alt problemine yönelik yapılan analizlerden öğrencilerin bu çalışmalardan elde edeceği kazanımlara yönelik en önemli engel olarak ortaöğretime yerleştirme sınavı olarak görülmektedir. Özellikle öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça sınav stresinin etkisiyle proje çalışmalarında yer almak istemedikleri anlaşılmaktadır. Bu duruma aile baskısının da neden olabileceği düşünülmektedir. Çünkü aileler çocuklarının üst sınıflarda sınavlara daha fazla zaman ayırmalarını istemektedirler.

Elde edilecek kazanımlara yönelik bir diğer önemli engel verilen ödüllerin niteliğidir. Bölge ya da Türkiye finaline katılan öğrencilere cep telefonu, fotoğraf makinesi, hardisk, video kamera gibi daha çok maddi değeri olan hediyeler verilmektedir. Bu da öğrencilerin bu çalışmaları maddi bir karşılık bekleyerek yapmalarını sağlamaktadır. Bu durum öğrencilerin bu çalışmalardan kazançlarının bilimsel yöntemleri öğrenmek ve bir bilim insanı gibi çalışmak olduğunu anlamalarına neden olmaktadır.

Bu çalışmaların verimini azaltan en önemli engellerden biri de çalışmaların yarışma formatına dönüştürülmek istenmesidir. Aslında Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri bu organizasyonun bir yarışma değil bir çalışma olduğunu vurgulamaktadırlar. Ancak gerek okul idarecileri ve gerekse de öğretmenler tarafından bu çalışmalar yarışma havasına sokulmaktadır. Bu durumun ise asıl amacı engellediği rahatlıkla söylenebilir.

“Bu Benim Eserim” proje çalışmasının da kazanımların ortaya çıkmasında önemli engellerden birinin de teşvik ve desteğin yetersiz olması olduğu söylenebilir (Küfrevioğlu, Baydaş ve Gökteş,2011). Öğrenci ve danışman öğretmenler proje yapım aşamasında okul idarecilerinden, sivil toplum kuruluşlarından, üniversitelerden ve yerel yönetimlerden yeteri kadar destek alamamaktadırlar (Ayvacı ve Çoruhlu,2010). Ayrıca MEB tarafından organize edilen bu çalışmanın ulusal düzeyde kalması uluslararası ayağının olmaması bu çalışmalara verilen önemi azaltmaktadır.

Bu çalışmalardan elde edilecek kazanımları engelleyen engellerden bir diğeri de ortaya konulan çalışmaların pratik hayatta ürüne dönüştürülememesidir. Ülkemizde patent almak hem çok maliyetli hem de prosedürü oldukça uzun olan bir süreçtir. Sergileri gezen firmaların ARGE ekipleri sahipsiz bu projelerin patentini alarak sahiplenebilmelerine fırsat vermektedir. Böyle olunca da öğrencilerin yaptıkları çalışmaların öğrenciler tarafından sahiplenip değerlendirilmesi mümkün olmamaktadır.

Araştırmanın üçüncü alt problemine yönelik yapılan analiz sonuçlarına göre “Bu Benim Eserim” proje çalışmasının etkililiğine yönelik katılımcılar bir takım önerilerde bulunmuşlardır. Bu öneriler arasında sınav sisteminde bu çalışmaların değerlendirilmesi; öğrenci katılımının artırılması; organizasyonun yarışma havasına sokulmasından kaçınılması; öğrencilerin ortaya koydukları ürüne dönüştürme konusunda yardımcı olunması; ailelere proje çalışmalarının faydaları hakkında bilgi verilmesi; öğrenci projelerinin niteliğine önem verilmesi ve organizasyona uluslararası boyut kazandırılması (Küfrevioğlu, Baydaş ve Göktaş,2011) sayılabilir.

ÖNERİLER

Aşağıda bu araştırmanın sonucunda bağlı olarak çeşitli öneriler maddeler halinde sunulmuştur.

- ⇒ Bu çalışmalarda öğrencilerin ve velilerin isteksizliğini gidermek için TÜBİTAK ortaöğretim öğrenciler arası proje yarışmasında olduğu gibi çalışma yapan öğrencilere ortaöğretime yerleştirmede ek puan uygulaması olmalıdır.
- ⇒ Sergilerde verilen ödüller maddi olmanın yanı sıra öğrencileri bilimsel çalışmalara teşvik edici olmalıdır.
- ⇒ Yerel yöneticilerin proje çalışmalarında öğretmenlere ve öğrencilere baskı yapmaması, yardımcı olması gerekmektedir.
- ⇒ Yapılan çalışmaların ürüne dönüştürülmesi ve patent alımı gibi konularda öğrencilere destek olunmalıdır. Bu çalışmalar telif hakkı kapsamında korunmalıdır.
- ⇒ Bu benim eserim proje çalışmaları yarışma havasından çıkartılıp bilim şenliği havasında gerçekleşmesi sağlanmalıdır.
- ⇒ Çalışma yapan öğrencilere yerel yönetimlerin ve üniversitelerin destek olması sağlanmalı, bu amaçla konunun yasal altyapısı oluşturulmalıdır.
- ⇒ Bu çalışmalara katılan öğrencilerin sürekliliğinin sağlanması için sonraki dönemlerde de takibinin yapılması gerekmektedir.
- ⇒ Öğrencilerin yaptıkları çalışmalara ders kitaplarında yer verilerek, hem katılan öğrenciler ödüllendirilmeli hem de diğer öğrencilerin ilgisini çekerek katılımı sağlanmalıdır.

Not: Bu çalışma 06-08 Kasım 2014 tarihlerinde Antalya’da 22 Ülkenin katılımıyla düzenlenen “3rd World Conference on Educational and Instructional Studies- WCEIS-2014”de bildiri olarak sunulmak olarak seçilmiş olup, JRET Bilim Kurulu hakemleri tarafından değerlendirilerek bu sayıda yayınlanmasına karar verilmiştir.

KAYNAKÇA

Ayan,M. (2012).Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının İlköğretim Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersi Akademik Başarı Düzeyine Etkisi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 10(1), 167-183.

Ayvacı,H,Ş ve Çoruhlu,T,Ş.(2010). Fen ve Teknoloji Dersi Proje Tabanlı Öğretim Uygulamasında İlköğretim Öğrencilerinin Karşılaştıkları Güçlükler. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, XXIII (1), 43-59.

Baki, A. ve Bütüner, S.(2009). Kırsal Kesimdeki Bir İlköğretim Okulunda Proje Yürütme Sürecinden Yansımalar. İlköğretim-Online, 8(1), 146-158.

Büyükoztürk, Ş. Çakmak, E.,K., Akgün, Ö., E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri.(11.Baskı).Ankara:Pegem Akademi Yayınları.

Çepni,S. (2010). Araştırma Ve Proje Çalışmalarına Giriş.(5. Baskı). Trabzon: ISBN 975-417-000-2.

Ceylan Soylu, H.(2011). “Yaşamımızdaki Elektrik” Ünitesinde 6.Sınıf Öğrencilerinin Kavram Karikatürleri Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri. 2nd International Conference On New Trends in Education and Their Implications Bildiri Kitabı, (Ss 1445-1456).

Civelekoğlu,Ş. ve Öztürk, M.(2010). İlköğretim Fen Ve Teknoloji Dersinde Proje Tabanlı Öğrenme (PTÖ) Yönteminin Uygulanması İle İlgili Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri. İlköğretim-Online, 9(3), 1189-1200.

Çeken,R.(2012). İlköğretim Düzeyi Öğrenci Projelerinin Kimya İle İlgili Müfredat Dışı Bilgiler Yönünden İçerik Analizi. <http://193.255.97.166/eku/index.php/eku/article/view/6> adresinden alınmıştır.

Çeken, R. (2012). İlköğretim Düzeyi Öğrenci Projelerinin Biyoloji ile İlgili Program Dışı Bilgiler Yönünden İçerik Analizi. Balıkesir: Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED) 6(1), 55-66.

Çeken,R. (2010). “Bu Benim Eserim” Öğrenci Projelerinin Okul Türü Bakımından Değerlendirilmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22,1 – 14.

Kaptan,F. ve Korkmaz,H. (1997). İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı Modül:7, İlköğretimde Fen Bilgisi Öğretimi, Ankara. YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi, Öğretmen Eğitimi Dizisi.

Kubinova, M. Novotna, J. ve Littler, G.H.(1998). Projects and Mathematical Puzzles, a Tool for Development of Mathematical Thinking. European Research in Mathematics Education, 5. 1.2,53-63.

Küfrevioğlu,R., M., Baydaş, Ö., ve Göktaş, Y.(2011). Proje Ve Beceri Yarışmalarında Elde Edilen Kazanımlar, Karşılaşılan Zorluklar ve Öneriler. 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, 22-24 September, Fırat University, Elazığ- TURKEY.

Punch, K. F. (2005). Sosyal Araştırmalara Giriş: Nicel Ve Nitel Yaklaşımlar. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Sert ,Ç. ve Emrahoğlu,A.(2008). Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının Fen Bilgisi Dersinde Öğrencilerin Mantıksal Düşünme Becerilerinin Gelişimine Etkisi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(2), 51-66.

Sülün, Y., Ekiz, S., O., ve Sülün, A (2009). Proje Yarışmasının Öğrencilerin Fen Ve Teknoloji Dersine Olan Tutumlarına Etkisi Ve Öğretmen Görüşleri. Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi ,11-1,75-94.

Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.(2012). VII. İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Matematik Ve Fen Bilimleri Proje Çalışması-Bu Benim Eserim Kılavuzu. Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2005). İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) öğretim programı. Ankara.